

כל גל וגל שעבר עלי - קיבלתיו באהבה

הרה"ק רבי יקותיאל יהודה מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל

בפרוץ מלחמת העולם השנייה היה האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל כבן שלושים וחמש, בשנותיה הראשונות של המלחמה כשיהודי פולין וליטא כבר נרצחו והושמדו ברבבותיהם הוסיפו עדיין יהודי הונגריה ורומניה "להנות" מאורח חיים תקין זמנית, כיוון שהגרמנים עדיין לא פלשו לארצות אלו.

כל אותה העת לא הפסיק מלהתפלל ולבכות על רוע המצב כי ידע שהצרה קרובה לבוא. עד ראייה שהתארח אצל רבי יקותיאל יהודה בתקופה ההיא והיה בקרבתו סיפר שפעם הבחין כי הרב אינו טועם כלל ממאכלי השבת ורק משים עצמו כאילו היה מברך ואוכל, לאחר דרישה וחקירה יסודיים נתברר לו שהרב שרוי בתענית מפני שהראו לו בלילה בשנתו מראות ובשורות קשות שעל פי דין מתענים עליהם אפילו בשבת, ומכיוון שלא רצה להבהיל את הציבור היה עורך לפנייהם את שולחן ה'טיש' כרגיל בשירות תשבחות ודברי תורה כאילו לא אירע דבר.

כאשר נכנס הצורך הנאצי לקלויזנבורג החל רבי יקותיאל יהודה להתגלגל ממדור גיהנום אחד למשנהו, עד שנשלח למחנה ההשמדה אושוויץ. בתקופת אימים זו התגלתה התנהגותו המופתית ממש בבחינת תופעה יוצאת-דופן שלא ניתן להשיגה בשכל האנושי.

בשיא היגון והצרות לא חדל מללמוד, להתפלל ולקיים מצוות שבין אדם לחברו. סיפר אחד משרידי הגטו כי עמד בעקשנות נוראה גם בתנאי רעב קשים ביותר ורפיון הגוף לא לאכול טריפה, להניח תפילין בכל יום (אותם החביא בסיכון רב), לארגן תפילה בציבור, לא לאפשר לקלגסים הנאצים לגלח את זקנו בתער על אף המכות הנמרצות שהפליאו בו והוא שותת דם, להימנע בתחבולות שונות ומשונות מחילול שבת. יחד עם זאת, לא הניח לאחר לעשות את מכסת העבודה המוטלת עליו.

כל זה הגביר את חמתם של אנשי הקאפו שהציקו לו מאוד והפליאו בו את שבטם. גם כשרמסו אותו ברגליהם, היה לוחש: "צדיק הוא השם כי פיהו מרית", או שהיה אומר: "תהא מתתי כפרתי" או "תחת אשר לא עבדת את השם אלוקיך בשמחה...", התנהלות זו הביאה את אט לשינוי אף ביחסם של אנשי הקאפו אליו, עד שיצאו לו מוניטין של איש קדוש ובמקום להציק לו, הרבה מהם נטו אליו חסד.

באחת ההזדמנויות סיפר שבתקופה זו התהלך עם נעלי עץ לרגליו. יום אחד נזדמנה לו נעל מרופדת ועליה חתיכת עור. כשהרימה, התברר לו שזאת חתיכת קלף מפרשיות תפילין ועליה כתוב: "הישמרו לכם פן יפתה לבבכם..." והוסיף: "ופרצתי בבכי... היטב חרה לי מביזיון הקודש, וגם נחרדתי מן הרמז שרמזו בזה מן השמים..."

בשואה איבד רבי יקותיאל יהודה את כל בני משפחתו ובהם אחד עשר ילדיו. כשנשאל כיצד הצליח להתגבר על ייסורי האיוב הללו, הסביר: "איבדתי את כל משפחתי, איבדתי את הכל - אבל את הקב"ה לא איבדתי".

סיפר אחד ממיועדי כי במו עיניהם ראו איך שמקיימים בידו של הרבי את דברי חז"ל "בדרך שאדם רוצה לילך בה, מוליכין אותו". הייתה לו סייעתא דשמיא מיוחדת במינה שיוכל לקיים את המצוות אפילו בגיהנום הנאצי, "ומן השמים סובבו בהשגחה פרטית נפלאה שיהיה בידו למלא את כל תשוקות ליבו, עד שלא החסיר אפילו מנהג כשר כמו לאכול תפוח בליל ראש השנה או להדליק נרות חנוכה בשמן זית, ולאכול פירות בט"ו בשבט, שלא לדבר על כזית מצה בליל פסח, שאפייתו קשורה הייתה בשלל הרפתקאות וסיכונים".

כשהגיעו חיילי הצבא האמריקאי והודיעו על שחרורם ומתן אוכל עבורם, היה היחיד מבין קהל צפוף של עצמות ושלדי אדם מורעבים שביקש מחיל השחרור אוכל כשר בשל היותם יהודים...

מעתה ואליך החל להקים מחדש את ההריסות, הפיח רוח חדשה בניצולי השואה והקים רשת ישיבות ומוסדות תורה לבנים ולבנות בשם "שארית הפליטה" במחנות העקורים. לאחר התלבטות היכן יוכל לפעול למען היהודים הכי הרבה, החליט לשים פעמיו לאמריקה, "ארץ לא זרועה" ויש הרבה מה לעשות בה, עד שתגיע השעה לקיים את נדרו מזמן השואה לעלות לארץ ישראל אם ייצא ממנה חי.

עלון

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלון לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 215973

ע"ש: SHCH office

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, אשדוד,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

העלון נתרם השבת להצלחת התורמים

בשפע של פרנסה וסייעתא דשמיא בכל אשר יפנו

הוא נשא לאישה את בת הגאון רבי שמואל דוד אונגר גאב"ד נייטרא, ובשנת תש"ז הגיע לארה"ב והחל לבנות מחדש את חסידות צאנז. הוא היה מי שייסד את ה"כולל" החסידי הראשון באמריקה, 'כולל אברכים אוהל משה', לזכר אחד מבניו שנהרגו על קידוש השם. כשסיפר לו אחד ממכריו שמציעים לו לרכוש בנין יפה וכי להתרשמותו יתאים לפתוח בו סופרמרקט נושא רווחים גדולים, שאל אותו רבי יקותיאל יהודה: "ואולי יתאים הבניין לבית מדרש?!" כחסידי אמיתי של הרבי הסכים אותו יהודי מיד, רכש בכספו את הבניין והקדישו עבור ביהמ"ד הגדול דחסידי צאנז קלויזנבורג. ע"פ הוראתו נקרא הבניין 'בית ברוך' (שמו של הקונה) עד עצם היום הזה. לבית זה נהרו במרוצת השנים המוני חסידים ויהודי שארית הפליטה שלא שכחו את הטובות שגמל להם הרבי. כתוצאה מההתעוררות הכללית שחולל בציבור החרדי קמו מפעלים נוספים לתורה ויראת שמים.

את זכיינו להינצל מהתופת, להקים ישיבה מפוארת ולהעמיד דור חדש הממשיך בשרשרת הזהב של אבותינו, תלה בדבר אחד ויחיד שזקף לזכותו: "שגם בזמנים הקשים ביותר שעברו עלי, לא באתי אף פעם בטרוניה כלפי שמיא, כל גל וגל שעבר עלי - קיבלתיו באהבה".

אי אפשר להנצל בדרך הטבע

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

בחודש תמוז שמענו על אסון גדול שאירע במיאמי, שנהרגו שם רבים וגם יהודים חרדים רח"ל, "בזמן האחרון הקב"ה מרעיד את כל העולם, בתחילה בנגיף הקורונה שהיכה את כל יושבי תבל, ואחר כך במירון שהוא המקום המרכזי של בית ישראל, ולאחר מכן במכות פרטיות הן בארץ ישראל והן באמריקה, ורבים שואלים על מה עשה ה' לנו ככה". "אמנם צריכים אנחנו לראות בכל זה כעין 'בת קול' משמים הקוראת לנו שאין לסמוך על הטבע אלא רק על הקב"ה שהוא שולט על העולם, וכוחו וגבורתו מלא עולם, "אנה מפניך אברח", ואין לנו עצה אלא לבטוח בהשי"ת שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, ולולא השגחתו על כל העולם בכל רגע, היה נהפך העולם לתוהו ממש".

מקובלנו מרבתינו: "שלפני ביאת משיח צדקינו, בשעה שעולה לרצון לפני הקב"ה לגאול אותנו, הרי הוא מוכיח לנו שבדרכי הטבע לא נוכל להשיג ישועה, שאין הקב"ה שולח את ישועתן של ישראל אלא בשעה שאנחנו מכירים שהישועה תלויה רק בו, ולכן עכשיו מסובב הקב"ה אסונות נוראים בארץ ישראל ובחוץ לארץ, להראות לנו שעפ"י דרך הטבע אין לנו תקווה, ואנו מוכרחים לבטוח רק בו.

"וכבר פירשו המפרשים הפסוק בתהלים (קכ"א, א) "מאין יבוא עזרי", שרק ברגע שנרגיש "מאין" שאין לנו מהיכן להשיג ישועה בדרכי הטבע אלא אך ורק מעם ה' עושה שמים וארץ, אז אכן "יבוא עזרי" הקב"ה יושיע אותנו ויגאלנו, אבל כל זמן שיהודים חושבים שבדרך הטבע אפשר להשיג ישועה, המצב יהיה מר מאוד. ומשנה ערוכה היא בסוף סוטה על מה שיהא בזמן חבלי משיח, "אין לנו על מי להישען

אלא על אבינו שבשמים", והיינו שהצרות יהיו גדולות כל כך, עד שנגיע להכרה ש"אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים", וכאשר נבוא להכרה זו אז הקב"ה יגן ויושיע אותנו". וזהו חובותינו: "אם נחשוב שאפשר להינצל בדרכי הטבע, אז ימשיך ח"ו לבוא עוד גזירות, גזירה אחר גזירה, ורק בשעה שנקבל על עצמינו באמונה שלמה שהישועה תבוא רק מהקב"ה, אז יגן הקב"ה ויושיע אותנו".

ותחזינה עינינו בשובך לציון, בקרוב ממש!

הרב יעקב צבי בוצ'קובסקי שליט"א

כל אדם בעולם חי בתוך מספר מעגלים ההולכים ומתרחבים: במרכז עומד הוא עצמו - האינדיבידואל. מקיף אותו מעגל המשפחה הקרובה. סביב להם מעגל המשפחה המורחבת, הורים אחים ואחיות, ומסביב - מעגלים נוספים: הקהילה המקומית, המגזר, כלל תושבי המדינה, כלל העם היהודי.

לכל מעגל כזה יש השפעה על החיים שלנו ועל תפיסתנו את המציאות. כל מעגל מפרה אותנו, נותן לנו מבט מסוים על עצמנו וגורם לנו לתחושות פנימיות אלה ואחרות. כך בנוי האדם: הוא פרט בתוך כלל, והכלל משפיע על הפרטים, על כל אחד מהם באופן אישי. השייכות למשפחה, לקהילה, למדינה, לעם, משפיעה על האדם ומעצבת את חייו. חלק משמעותי מהזהות שלנו מבוסס על השתייכות לקבוצה זו או אחרת. אנו מזהים את עצמנו בתור יהודים, בתור חרדים, בתור בני משפחה מסוימת, ורק לבסוף בתור אינדיבידואלים בעלי שם פרטי. להשתייכות יש השפעה רבה על אישיותנו, הרבה מכפי שנדמה לנו.

אנשים מוכנים להקריב את חייהם למען עמם. מדוע? משום שהקיום האישי שלהם שואב את משמעותו מההשתייכות לקולקטיב הנקרא "עם", ההשתייכות לעם תופסת מקום נכבד בלב האדם. אנשים מוכנים להקריב את חייהם למען עמם. מדוע? משום שהקיום האישי שלהם שואב את משמעותו מההשתייכות לקולקטיב הנקרא "עם". הם חשים שכישלון של עמם הוא כישלון אישי שלהם, ונצחונם הוא נצחונם. הם אינם מקריבים את חייהם האישיים עבור הכלל, אלא מקריבים את נוחותם האישית לשם קיומה של זהותם.

ככל שהאמירה של האומה משמעותית יותר, וההבדלים בינה לבין אומות אחרות חריף יותר, ההשפעה על בניה תופסת מקום רב יותר בחייהם ובעיצוב תפיסת עולמם. הסיפור שלנו הוא משמעותי ביותר, ובהתאם לכך, הנוכחות שלו בזהות הפנימית גדולה מאוד.

משמעותו של בית המקדש בחיי היהודי היא התפיסה הפשוטה הרואה בקיומו של בית המקדש מקור נביעה רוחני: מקום להתאספות לפני ה' בחגים ובמועדים, מקום להקרבת קרבנות ולעשיית תשובה, מקום לעבודת יום הכיפורים. בית המקדש היה מקום המפגש של יהודי עם אלוקיו, מקום שבו שואבים מלוא החופן רוחניות וקדושה. כל זה נכון, כמובן, אבל זו אינה ההגדרה הממצה.

בית המקדש לא היה מקום לעבודת ה' של היחיד גרידא, אלא מקום שעיזב את דמותו ואת צביונו של עם ישראל. מקום שחיבר את ישראל, בתור עם, אל הקדוש ברוך הוא. המשמעות העיקרית של המקדש לא היתה אישית כי אם לאומית.

בזמן שישבנו על אדמתנו ובית המקדש היה בנוי, הסיפור על הקב"ה ותורתו היה חלק בלתי נפרד מהסיפור הלאומי, בזמן שישבנו על אדמתנו ובית המקדש היה בנוי, הסיפור על הקב"ה ותורתו היה חלק בלתי נפרד מהסיפור הלאומי. בית המקדש לא היה רק מוקד לקשר עם הקדוש ברוך הוא, אלא מוקד להזדהות לאומית. כל יהודי הרגיש את הקשר לאומה על ידי נוכחותו של הבית הקדוש הזה במרכז חיי העם. הקיום הלאומי היהודי העמיד את הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו במרכז התמונה.

כאשר עמד המקדש על מכונו, ההרגשה שאנחנו עם ה', עם שיש לו תפקיד ושליחות להגדיל את אורו וכבודו של ה', היתה מורגשת בחוזק. המשמעות העמוקה של היהדות היתה חלק בלתי נפרד מהרוח הלאומית. אותה תחושה פנימית המקננת בלב כל אדם, תחושת השתייכות לאומית, חיברה בינינו לבין אלוקינו. הקב"ה היה מלכנו במובן הפשוט ביותר של המילה. כאשר חיילי ישראל יצאו למלחמות, הם עשו זאת בתחושה שהם לוחמים תחת פיקודו של ה', לצורך שמירה על עמו. כך אמרה מיכל לדוד: "כי מלחמות ה' אדוני נלחם", ומן הסתם ביטאה בכך את תחושות העם. כך גם אומר יואב שר הצבא למשנהו, אבישי: "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו". כל חייל יהודי ידע וחש שהוא נלחם על בית לקדוש ברוך הוא. ממלכת ישראל בתפארתה היתה ממלכה של הקב"ה, כלשון הפסוק: "ויעבור מלכם לפנים וה' בראשם". נוכחותו של הקדוש ברוך הוא בחיים הלאומיים היתה מורגשת ומוחשית.

חורבן בית המקדש והגלות שבאה בעקבותיו, לא איבדו מאתנו רק את הארץ, אלא גם את החיבור הארצי שלנו לקדוש ברוך הוא, חורבן בית המקדש והגלות שבאה בעקבותיו, לא איבדו מאתנו רק את הארץ, אלא גם את החיבור הארצי שלנו לקדוש ברוך הוא. בהיעדר בית מוחשי שבו יש נוכחות לשלטון ה' על עם ישראל, נשארה האמונה בלב פנימה. היא התבטאה באופן אישי בתפילה ובעבודה פנימית, אבל לא היה לה ביטוי מוחשי בממד הציבורי של חיי עם.

זוהי משמעותו העמוקה של החורבן. איבודה של ארץ ישראל לא היה רק איבוד תשתית גשמית לקיום עלי אדמות, אלא גם ובעיקר איבודה של תשתית רוחנית לקיומו של עמנו. ללא ארץ ישראל שבמרכזה בית המקדש, חסר לנו העמוד המרכזי לקיום הרוחני שלנו.

אבלותנו היא על התוכן הפנימי של חיינו הלאומיים, שעדיין נעדר מאתנו, האבלות אינה קוראת לנו לעצום עיניים ולהתעלם מהפריחה חסרת התקדים בערי ישראל. להיפך – עלינו לפקוח את העיניים לרווחה, להעמיק את המבט ולשאוף להחזרת עטרת ערי ישראל לראשן, להיות ערים יהודיות אמיתיות. אנו רוצים לחבר את הקדושה היהודית לסיפור הלאומי שלנו. אנו רוצים לראות את מלכנו. לחזות

במקדש ה' נכון בראש ההרים, ואת רצון ה' שורר בכל מערכות החיים בארץ. אנו כמהים לכך שהבשורה היהודית תתנוסס לכל יושבי תבל.

אין אנו כופרים בטובתו של מקום. דווקא עתה, מתוך השפע, יכולים אנו לשאת עיניים ליום המחר ולבקש את הדבר האמיתי, את התוכן הפנימי של החיים, ולייחל לקיום דבר הנבואה: והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות, ונהרו אליו כל הגוים, והלכו עמים רבים ואמרו: לכו ונעלה אל הר ה', אל בית אלהי יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם.

"יש אלוקים שופט בארץ" – אין קושיות.

הגאון רבי אביגדור מילר זצוק"ל

אחד הרשעים הגדולים ביותר בכל ההיסטוריה היה הרשע הארור היטלר ימ"ש. והנה, הוא עשה ככל העולה על רוחו במשך שנים, ובסוף כשתכניתי לא הצליחו, הוא יצא מן העולם בדיוק בדרך ובזמן שהוא רצה. הוא נטל גולות רעל, ומת בשלום. לרוצחים מגיע עונש מוות - כך התורה מלמדת. אבל ברוב המוחלט של מדינות העולם אין עונש מוות כלל. כששומעים על מושלים שמבטלים עונש מוות לרוצחים, קור מזדחל לליבנו. העולם צריך צדק!

לא רק למטרת הרתעה, למרות שגם זה נכון. אבל יותר חשוב מהרתעה, הוא הרגשת הלב שחלילה העולם כהפקר, הרשע לא נענש על רשעו ואין צדק בעולם. הרי הקב"ה "נותן לרשע רע כרשתו" ואין זה שהרשעים עושים בעולם מה שהם רוצים ואין פוצה פה ומצפץ? ההסתר פנים מראה כאילו חלילה אין שופט בארץ, ואיש הישר בעיניו יעשה. דוד המלך אומר: "הנשא שופט הארץ".

אם היו שואלים אותי איך מנשאים את ה' אומר לכם מה אני הייתי אומר. אני הייתי אומר שהדרך הטובה ביותר לנשא את ה' הוא לפרסם את מעשיו הגדולים! את הניסים, את הטבע והעולם שהוא ברא - שאינם אלא נס. צריך להיות שוטה מופלג כדי לא לראות את גדלותו של ה' בטבע ובהיסטוריה! וכל האקדמאים הכופרים, שאינם מאמינים בבורא העולם - הם באמת שוטים מופלגים! רק לפקוח עיניים, ומיד רואים את ה' בחוש. אז אני הייתי אומר, "הנשא שופט הארץ - שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה!" אבל דוד המלך אומר משהו אחר.

"הנשא שופט הארץ - השב גמול על גאים". מתן הקב"ה נישא על הארץ? מתי הבריות מגיעים להרגשה הכי אמיתית ומוחשית על הימצאותו של ה' בעולם, דוקא בעת המשפט! כשהקב"ה שופט את הרשעים ומשיב להם כגמולם! כשרואים בעיניים שהרשעים מקבלים את מה שמגיע להם, משיגים דעת ה'. כשיד ה' יורדת בכבודות על החוטאים, האמונה חודרת לעצמות. הקב"ה אכן מגיב על מעשי בני האדם! ביציאת מצרים, כשעם ישראל ראו על שפת ים סוף את נקמת ה' במצרים, הם הגיעו לאמונה שלמה "וירא ישראל את היד הגדולה... ויראו את ה' וכו'".

בכל מה שרואים את נוכחות ה' מכל נפלאות הבריאה, אם עדיין לא רואים אותו כ"שופט הארץ",

לא רואים אותו מספיק בבירור. צריך לראות את ידו החזקה של ה' מענישה את הרשעים, כדי להיות מאמין אמיתי. רק כשהאדם רואה את ה' ב"השב גמול על גאים", הוא יודע באמת שה' קיים ונוכח בעולם.

אומרים בתפילה כל יום "קל חי וקיים". מה הפירוש "חי"? שהוא נושם כמונו? ח"ו. חי הכוונה שהוא רואה, ופועל בתוך ההיסטוריה של העולם, הוא נותן לעושי רצונו שכר על מעשיהם טובים ומעניש את עוברי רצונו על מעשיהם רעים. האמת היא שכל מה שנראה לנו שהרשעים משגשגים ומצליחים, הכל שקר וכזב. האמת היא שהקב"ה, הוא "קל חי וקיים", שולט בעולם בלי מצרים.

כל מי שמכיר מעט את ספר תהלים יודע שכל הספר נסוב סביב תהלת תשבחותיו וגדלותו של הקב"ה, גודל חסדיו ורוב כוחו, דוד המלך נקרא 'נעים זמירות ישראל' ובהלותיו אנו משבחים את ה' בכל יום כמו שאנו אומרים "ובשירי דוד עבדך נהלך ה' אלוקינו". אבל כשמתחילים לקרוא את הספר, יש מילה אחת שחסרה. היא מתאימה לרוב הפרקים בספר, אבל אינה מופיעה עד פרק ק"ד. המילה הזו היא – "הללוי-ה". והחסרון בולט במיוחד, כי פרק ק"ד מסתיים במילים "ברכי נפשי את ה' הללוי-ה". ואילו הפרק הקודם מסתיים גם הוא במילים "ברכי נפשי את ה'", אבל אין שם הללוי-ה! אותו הפסוק בדיוק, רק המילה הזו הושמטה.

וחז"ל שמו לב לזה, וכה אמרו במסכת ברכות (ט): "לא אמר דוד הללוי-ה עד שראה במפלתן של רשעים!" רק אחרי הפסוק "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם", כשהרשעים אובדים מהעולם אז אפשר לומר "ברכי נפשי את ה' הללוי-ה!"

וצריך להבין שפירוש המילה "הלל" אינו "לשבח", אלא מלשון "אמרתי להוללים אל תהולו" (תהלים עה, ה), כלומר, סערת התלהבות של שמחה, עד כדי איבוד שליטה. "הללוי-ה", פירושו להיות בכזו סערת רוחות והתלהבות – על התגלות ה', להתלהב עד בלי די מגדלותו האינסופית של ה'. כשרואים את הקב"ה נותן לרשע את מה שמגיע לו, מרגישים רגש חזק של התפעלות והתלהבות: הנה ה"אל חי וקיים!" הוא לא רק אלוקים מרוחק, הוא כאן לפני, הרי הוא משלם גמול לרשע! עכשיו הוא הזמן לומר לפניו הללוי-ה!

תלמדו לראות נכון, לכן דוד המלך נותן לנו את העצה איך נוכל לראות הכל: "רק בעיניך תביט ושלילומת רשעים תראה" (תהלים צא, ח). צריך לפקוח את העיניים ולחפש, כדי לראות את ה"אל חי וקיים" זה ע"י "שְׁלֵמַת רשעים", שאכן קורה סביבנו כל העת.

אבל בכל זאת, בעולם הזה יש הסתר פנים, ולא תמיד רואים את הרשעים מקבלים את גמולם, והאמת היא, שסגירת החשבון האמיתית עם הרשעים נעשית בעולם הבא. והצדיקים יושבים וצופים ולומדים דרכי ה' ממה שנעשה שם. אחד התענוגים הרוחניים הפחות ידועים של גן-עדן, הוא ראיית נקמת ה' ברשעים – הנקמה שם מלמדת אותם את האמת שבעוה"ז לא היתה כל כך ידועה וברורה להם.

לצדיקים שחיפשו כל ימיהם בעוה"ז לדעת את ה', יש שם מושבים בשורה הראשונה, והם צופים ברשעים המשלמים את מחיר רשעתם ולומדים מזה מה שצריך. כמובן, לא מדובר כאן על בני ישראל, אנשים שטעו קצת ועשו עבירות פה ושם. הם נמצאים בגיהנום רק באופן זמני. איננו שמחים בעונשם, אלא מתפללים שייסלח להם והם ייצאו משם במהרה. ובסוף הם אכן ייצאו, ויצטרפו לצדיקים בגן-עדן. אנחנו מדברים על "תושבי הקבע" של הגיהנום, ממש אזרחים שם, שיישאר שם לנצח. והצדק שנעשה להם, הנקמה שה' נוקם בהם – היא שמחה גדולה לצדיקים בגן-עדן. כמו שכתוב: "ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע (תהלים נח, יא).

אני יודע שאלי זה נשמע מעט גס, אבל אלו הם מילותיו של דוד המלך! והוא מסביר גם מהי סיבת השמחה: ויאמר אדם אך פרי לצדיק אך יש אלוקים שופטים בארץ". עכשיו הם רואים שה' הוא שופט צדק! קעת התיישבו כל הקושיות, הכל מובן לגמרי. כל הסדקים שניבעו באמונת ה' שלהם במשך חייהם בעולם הזה, בראותם בחייהם רשעים שטוב להם, חוזרים ומתאחים עכשיו. האמונה בקב"ה מושלמת עכשיו שרואים שכל החשבונות אכן נסגרים בסוף.

ראש חודש שחל בשבת | ישראל מעל הטבע

הרב מנחם יעקובזון שליט"א

השבת ישנו צירוף של שבת וראש חודש וזה בא לידי ביטוי בנוסח תפילה ייחודי שאינו רק הוספה של ראש חודש בתפילת מוסף (כמו "עלה ויבוא") אלא שינוי בכל מבנה התפילה.

צריך לומר ששבת מסמלת את הטבע הקבוע שנחקק במעשה בראשית 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש' – השבת היא 'זכר למעשה בראשית'. לעומת זאת ראש חודש מבטא שיש משהו שהוא מעבר ומעל מעשה בראשית ושולט עליו. השילוב של שניהם ביחד מורה על הנקודה שמעלה את ראש חודש (= שליטה בטבע) מעל השבת (הטבע).

אחת הסיבות והתנאים לעלינות ישראל על חוקי הטבע היא התעלותם הם מעל מגבלות הטבע. נציין לדוגמה את מדרש חז"ל על האמור בקריעת ים סוף 'הים ראה וינס' מה ראה? ראה ארונו של יוסף שנאמר בו 'וינס ויצא החוצה'. נסביר זאת כך: מנוסתו של יוסף מבית פוטיפר בעת הנסיון, תוך כדי סיכון עצמי ותוך כדי התגברות על יצר הנעורים שהיה יכול למצוא גם צידוק הלכתי, זו התעלות מעל הטבע! ולפיכך הים ראה 'וינס', הים וחוקי הטבע מתבטלים לפני מי שמתעלה על הטבע האנושי. וזהו העיקרון היסודי, עם ישראל הוא מעל הטבע כיון שהוא משעבד את עצמו ללא גבולות, כפי שבא לידי ביטוי במהלך ההיסטוריה. איומי מות עיניו וסבל לא יכלו ליהודי, כיוסף באיתנותו כמרדכי שלא יכרע ולא ישתחוה, כקדושי אשכנז במסעות הצלב, כאנוסי ספרד על מוקדי האינקוויזיציה, לכן גם הטבע וחוקיו מוגבלים ביחס לעם ישראל!

זמני קידוש לבנה:

"וא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר יוחנן:

כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה" {סנהדרין מב ע"א} ליל רביעי ה' מנחם אב – ליל שבת טו מנחם אב